

61

מחרון ארועון במבחן בדיני משפחה, מרצה: פרופ' רות הלפרין-קדרי, מועד א, תש"פ

א. הערה: בנוגע לכדאיות הגשת התביעות לערכאה מסוימת, ניתן ניקוד גם אם הסטודנטים/יות התייחסו לדברים בסעיפים הבאים (כלומר, ניתן היה להתייחס לדברים או בסעיף א' או בסעיפים הבאים).	
ראשית, בהתאם לחוק להסדר התדיינויות, על כלנית להגיש בקשה ליישוב סכסוך.	✓
בהתאם לסי' 3(ה) לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה, בתקופה של 45 ימים מיום הגשת הבקשה ליישוב סכסוך שניתן להאריך ל-60 ימים (ובכל תק' נוספת שהם מסכימים לה בכתב), יש תקופת עיכוב החליטים.	✓
לפי ס' 4 לחוק, בתום תק' עיכוב החליטים (המצוינת לעיל), הצד שהגיש קודם את הבקשה ליישוב סכסוך, יכול להגיש תוך 15 ימים תביעה לערכאה שיבחר. לכן, אם כלנית תגיש את הבקשה ראשונה, תהיה לה יכולת לבחור את הערכאה המועדפת עליה. (הבחירה במקום בו תוגש הבקשה, לא תגביל את כלנית בהגשת התביעה למקום שהיא מעדיפה).	✓
בג"ץ 58/08 (פרישת 15 הדקות) - המבחן הקובע הוא מבחן הזמן: כך שאם כלנית תקדים ותגיש בקשה ליישוב סכסוך, ובהמשך, תגיש תביעה לערכאה שתבחר, הסמכות לדון בנושאים אלה תהיה לערכאה שהיא תבחר.	✓
בחינת תנאי ס' 1 לחשבד"ר לסמכות הייחודית של ביד"ר.	✓
תביעת גירושין - לביד"ר יש סמכות ייחודית לדון בנושא בהתאם לסי' 1 לחשבד"ר.	✓
חלוקת הרכוש - הסמכות היא מקבילה, ולכן, כלנית תוכל לבחירתה להגיש תביעה לביהמ"ש האזרחי, או לכרוך את הנושא לתביעת הגירושין. התייחסות למבחני כריכה (אין צורך ליישם בפירוט). עדיף לכלנית להגיש תביעה זו לביהמ"ש האזרחי, כי ביד"ר עלול להתחשב בבגידתה כאשר יחלק את הרכוש.	✓
מזונות אישה - כלנית תוכל לבחור אם להגיש את הנושא לבימ"ש לענייני משפחה או לכרוך לביד"ר. בעניין זה כדאי לכלנית לפנות לבימ"ש, כי בעוד שבימ"ש עשוי לפסוק לה מזונות אזרחיים, ביד"ר כנראה לא יפסוק מזונות אזרחיים.	✓
משמורת - כלנית תוכל לבחור אם להגיש את הנושא לבימ"ש לענייני משפחה או לכרוך לביד"ר. יש לשים לב שאם תגיש את תביעת הגירושין לפני התביעה למשמורת, אז המשמורת כרוכה בעצם טבעה ותידון בביה"ד (שרעבי).	✓
בנוש - יש סיכוי גבוה יותר שביהמ"ש יפסוק משמורת משותפת, בעוד שביד"ר נוטה לקבוע משמורת לאם.	-
חינוך - אם כלנית מעוניינת שנושא החינוך ידון בבימ"ש לענייני משפחה, עקרונית, מספיק שתגיש תביעת משמורת לבימ"ש, ותביעה זו תכלול בתוכה גם את ענייני החינוך, מבלי שיהיה צורך לציין את עניין החינוך מפורשות (עליזה אמיר). מנגד, לפי הלכת פלורסהיים כאשר עניין המשמורת נידון בביד"ר, אין לו סמכות גם לגבי חינוך ילדים, וניתן לתבוע עניין זה בבימ"ש האזרחי.	✓
מזונות ילדים - הלכת שרגאי - פירוט. בע"מ 7628/17 - דעת רוב - הלכת שרגאי שרירה וקיימת ולא ניתן לכרוך לביד"ר את נושא מזונות הילדים. דעת המיעוט של השופט הנדל - ניתן לכרוך לבית הדין הרבני את נושא מזונות ילדים.	✓
ב. מזונות אשה : הדין החל - הדין העברי. הבעל מחוייב במזונות אשתו עד לגט. התייחסות ליעולה עימו ואינה יורדת עימו. הזכות למזונות תלויה באופן הדוק בהתנהגות האשה, על בסיס הסטנדרט הכפול של קוד ההתנהגות המינית הנדרש ממנה. לכן, כלנית עלולה לאבד מזונותיה בעקבות הבגידה בסביון.	✓
מזונות אזרחיים : כלנית יכולה לתבוע מזונות אזרחיים לפי פסיקת ברק בבג"ץ 9928/99 מלונית - מזונות מכוח בסיס חוזי (הסכם ולא סטטוס). האוביטר של ברק-ארז בבע"מ 3151/14 מלונית - מזונות משקמים מכוח עקרונות כלליים של הדין האזרחי (ע"ב עקרונות של הסתמכות, הגינות ותו"ל).	✓
הסתתיגות מתחלת מזונות אזרחיים בנישואין כדמו"י - עד היום מזונות אזרחיים נקבעו לזוגות שלא נישאו כדמו"י. מנגד, האוביטר של ברק-ארז בבע"מ 3151/14 - אין לשלול הכרה במזונות אזרחיים כשבניה"ז נישאו כדמו"י, כאשר האישה אינה זכאית עוד למזונות לפי הדין הדתי.	✓
משמורת : הדין החל הוא דין אזרחי - פירוט.	✓
חינוך : הדין החל הוא דין אזרחי - פירוט.	✓

תביעה רכושית : הדין החל הוא דין אזרחי.	✓
דין בחלוקת הרכוש, בהתאם להסדר איוון המשאבים : בני הזוג נישאו לאחר 1.1.74 ולכן חל חוק יחסי ממון.	✓
ס' 5 - חל הסדר איוון המשאבים - הסבר משמעותו.	✓
הדירה בת"א - ס' 5 (א1) מחריג נכסים מלפני הנישואין. עם זאת, אין בהוראותיו של ס' 5 כדי למנוע יצירת שיתוף בנכס ספציפי לפי הדין הכללי החל (קנובלר-יעקובי, אבו רומי, בע"מ 1398/11). יש לבחון את כוונת הצדדים, שיקולי הגיונות וכו'. יישום. בע"מ 1398/11 - התייחסות לדרישה להוכיח - מעבר לקיומם של חיי נישואין משותפים, אף אם ממושכים - קיומו של "דבר מה נוסף" שיעיד על כוונת שיתוף בנכס הספציפי. יישום. ע"א פה צדד 101 (מס' 4888) (מס' 4888)	✓
הפסיקה שאפשרה שיתוף בנכס ספציפי עשתה זאת כאשר דובר במצב בו לבנח"ז הייתה רק דירה אחת.	-
בג"ץ 2533/11 - אושר פס"ד של ביד"ר ששלל שיתוף ספציפי, בין היתר מכיוון שלבנח"ז הייתה דירה נוספת שבה גרו.	-
הנכסים בחשבונו הבנק המשותף - יישום.	✓
הדירה בהרצליה - יישום.	✓
הג'יפ והמכונית - יישום.	✓
אפשרות לחלוקה שונה, שאינה חצי-חצי, בהתאם לס' 218 - פירוט ויישום. התייחסות ללחץ יתן האסטרטגיה	✓
התייחסות לבגידה - בג"צ 8928/06 פלונית - בגידה איננה בגדר "נסיבות מיוחדות" לעניין ס' 8 לחי"מ. אמנם מבג"ץ הבודדת משתמע אולי אחרת, אך הנושא נמצא בדיון נוסף. התייחסות גם תחת רשד צצה אגולה.	✓
נכסי קריירה ומוניטין של סביון - פירוט ויישום. ע"א פה צדד 101 (מס' 4888) (מס' 4888)	✓
ג. תביעת הגירושין - מתקיימת עילת גירושין כי האישה בגדה.	✓
מוזנות אישה - גם כאן חל הדין הדתי ולא אמור להיות הבל.	✓
מוזנות אזרחיים - ככל הנראה ביד"ר לא יפסוק מוזנות אזרחיים.	-
משמורת וחינוך - חוק הכשרות המשפטית הוא חוק טריטוריאלי אשר מחייב את ביד"ר, ולכן אמור לחול גם בדיון בביה"ד, ובהתאם לעיקרון טובת הילד (אבל יתכן שבדי"ר יפרש אותו באופן שונה...).	✓
ד. בג"ץ הבודדת - עמית - יש מקום להתערב בפסיקת ביה"ד כי הסטייה מהלכות האוסרות התחשבות באשם מנוגדת לפס"ד בג"ץ 101 , לפיו בענייני רכוש, על ביה"ד לפסוק בהתאם לדין האזרחי. סתירה להלכות קודמות לפיהן, אין להתחשב באשם כשיקול במסגרת ס' 8 בחלוקת הרכוש. לדוג', בג"צ 8928/06 - בגידה אינה בגדר "נסיבות מיוחדות" לעניין ס' 8. עמית מתייחס לזכויות דרך השיתוף הספציפי כקנייניות, ממש כפי שזכויות מכוח הלכת השיתוף הכללית המקורית (ההסדר שקדם לאיוון המשאבים לפי חי"מ) הן קנייניות, ולכן אם מתחשבים בבגידה, נוטלים זכויות שהוקנו לאישה. בבג"ץ הבודדת לא נאמר באופן מפורש שהחלוקה הלא שוויונית היא כעונש על הבגידה, ואילו בענייננו, נאמר באופן מפורש שהחלוקה הלא שוויונית היא בשל הבגידה. לכן, קל וחומר שלפי גישתו, יש להתערב בפסיקת ביה"ד.	✓
מינץ ושטיין - מתייחסים לזכויות בהתאם לשיתוף הספציפי כזכויות שלא הוקנו - ולכן, לגישתם מאחר שאין כוונת שיתוף (כך לדעתם קבע ביה"ד על פי הראיות שהוצגו בפניו), אין כאן נטילת זכויות. הם מקבלים את גישת ביה"ד שמדובר במעין מתנה, ולגישתם, יש לגבר זכות לחזור בו מהמתנה.	✓
יתכן שגם לפי גישתם, בגלל שההתייחסות לשיקולי הבגידה היא לא בגדר אוביטר, אלא כאן זה מצוין כנימוק באופן מפורש, יהיה מקום להתערב בפסיקת בית הדין.	✓
בג"ץ 2533/11 - לא התקבלה טענה לגבי שיתוף ספציפי כאשר לבני הזוג הייתה דירה נוספת.	-
הג'יפ והמכונית - נכסים שנרכשו לאחר הנישואין. לפי חי"מ הם נכללים בגדר הנכסים ברי-האיוון. לא מדובר בשיתוף ספציפי. לכן, לכל הדעות, ביה"ד חרג מהדין הקיים של חלוקה שוויונית של שווי הנכסים שנצברו במהלך הנישואין.	✓